
Granskningsrapport

Granskning av delårsrapport augusti 2015

Landstinget Dalarna

*Emil Forsling
Auktoriserad revisor
Fredrik Winter
Revisor*

Oktober 2015

Innehållsförteckning

1	Sammanfattande bedömning	1
1.1	Bakgrund	2
1.2	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	2
1.3	Revisionskriterier	2
1.4	Metod	3
2	Granskningsresultat	4
2.1	Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed	4
2.2	Resultatanalys	5
2.3	God ekonomisk hushållning	6
2.3.1	Finansiella mål	6
2.3.2	Mål för verksamheten	7

1 Sammanfattande bedömning

PwC har på uppdrag av landstingets förtroendevalda revisorer översiktligt granskat landstingets delårsrapport för perioden 2015-01-01 – 2015-08-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2015.

Syftet med den översiktliga granskningen är att ge landstingets revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som landstingsfullmäktige fastställt. Revisorernas uttalande avges i den bedömning som de avlämnar till landstingsfullmäktige i samband med att delårsrapporten behandlas.

Resultatet för perioden är -2 mnkr vilket är 39 mnkr sämre än motsvarande period föregående år. Prognosen för helåret pekar mot ett resultat om -173 mnkr (inklusive återbetalning från AFA om 48 mkr). att jämföra med budgeterat resultat om 86 mnkr. Tilläggas kan att prognosen vid motsvarande tidpunkt föregående år pekade på ett resultat om -62 mnkr medan det faktiska resultatet för 2014 blev -175 mnkr. Bedömningen i delårsrapporten är att balanskravet inte kommer att uppfyllas.

Likvida medel uppgår till -212 mnkr jämfört med 179 mnkr augusti 2014. Detta har medfört att checkräkningen utnyttjas en stor del av månadens dagar. Likviditeten är positiv enbart dagarna mellan skatteinkomsterna, omkring den 21a varje månad, och den 26e, dagen innan lönerna betalas ut. Landstingets checkräkningskreditlimit ligger på -400 mkr, bottennoteringen inträffade i augusti med -307 mkr.

Investeringsbudgeten för 2015 omfattar 596 mnkr varav 355 mnkr avsåg fastigheter och resten olika former av utrustnings- och IT-investeringar. Vid delårsbokslutet uppgår investeringarna till 233 mnkr (inkl. 17 mkr utökat garantikapital hos LÖF). Prognosen för 2015 är 340 mkr.

Utifrån vår översiktliga granskning gör vi följande bedömning av landstingets delårsrapport:

- Vi bedömer att delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt
- Vi bedömer att de finansiella mål som landstingsfullmäktige fastställt ej kommer nås
- Då nämndernas redovisning av måluppfyllelse vad gäller verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning inte anses fullständig kan bedömning av denna måluppfyllelse inte göras.

Noteras även att Hälso- och sjukvården har fokuserat på det utrednings- och genomlysningssarbetet som pågår och därav har ingen måluppföljning gjorts.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Landsting är enligt den kommunala redovisningslagen (KRL), skyldiga att minst en gång om året upprätta en särskild redovisning (delårsrapport) för verksamheten från årets början.

KL 9 kap 9 a §

Revisorerna skall bedöma om resultatet i delårsrapporten som enligt 8 kap. 20 a § skall behandlas av fullmäktige och årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning skall biläggas delårsrapporten och årsbokslutet.

Revisorernas bedömning av delårsrapporten ska grundas på det ekonomiska resultatet och uppfyllelsen av fullmäktiges mål för ekonomi och verksamhet.

1.2 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om delårsrapporten ger svar på följande revisionsfrågor.

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda finansiella målen, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten, d.v.s. finns förutsättningar att målen kommer att uppnås?

Granskningen har planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild. Granskningen är översiktlig och omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i delårsrapporten. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

1.3 Revisionskriterier

Landstingsstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapporten som enligt 8 kap 20 a § KL ska behandlas av landstingsfullmäktige.

Granskningen av delårsrapporten innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen och lag om kommunal redovisning
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation 22 samt god redovisningssed i övrigt
- Fullmäktigebeslut avseende god ekonomisk hushållning

1.4 Metod

Granskningen har utförts genom:

- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av relevanta dokument
- Översiktlig granskning och analys av det siffermässiga bokslutet per 2015-08-31 samt av resultatprognosen för året
- Översiktlig analys av verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda målen

Granskningen är inte lika omfattande som granskningen av årsredovisningen utan mer översiktlig. Granskningen är dessutom mer inriktad på analytisk granskning än på substansgranskning.

Rapporten är faktagranskad av personal på ekonomikontoret.

2 Granskningsresultat

2.1 Rättvisande räkenskaper och god redovisningssed

Den upprättade delårsrapporten omfattar perioden januari – augusti. Resultatet för perioden uppgår till -2 mnkr.

Delårsrapporten består av en förvaltningsberättelse samt resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys (inte ett krav enligt RKR rek 22). Någon sammanställd redovisning har inte upprättas i delårsrapporten.

Vi har granskat ett urval poster bl.a. avseende periodiseringar som är gjorda i samband med delårsrapporten. Hälso- och sjukvården gör månadsvis periodisering av dels abonnemangavgift Akademiska sjukhuset i Uppsala samt läkemedel. Denna periodisering uppgår till stora belopp och utgörs av uppskattningar. Avstämning i bokslutet av dessa preliminärbokningar mot faktisk faktura som inkom i september visar det sig att reserveringen i bokslutet är för låg med ca 3 mnkr.

Eventuell påverkan på nettoresultatet om denna kostnad hade redovisats bedöms som immateriella. Iakttagelse bedöms ändock som en brist och att precisionen i delårsrapporten kan förbättras.

Bedömning

I vår översiktliga granskning har det, med reservation för det som beskrivs i ovan, inte framkommit några omständigheter som tyder på att landstingets delårsrapport är upprättad i strid med lagens krav och god redovisningssed i övrigt.

2.2 Resultatanalys

Prognosen för helåret pekar på ett negativt resultat, -173 mnkr, vilket är 259 mnkr sämre än budgeterat. Avvikelsen beror på:

- I prognosen för 2015 beräknas verksamhetens nettokostnader (exklusive AFA) bli 340 mnkr högre än budgeterat (+/- 20 mnkr). Hälso- och sjukvårdens prognos visar att verksamheten kommer att kosta 365 mnkr eller 6,9% mer än budgeterat.
- Sammanlagt är prognosen för skatteintäkter, statsbidrag och finansnetto 33 mnkr bättre än budgeterat.
- Finansnettot ligger i prognosen 55 mnkr bättre än budgeterat, framförallt de finansiella intäkterna förväntas bli lägre än budget

I nedanstående tabell redovisas utfallet för de första åtta månaderna 2015, prognos för utfallet för året samt avvikelsen mot budget.

Resultaträkning mnkr	Utfall delår 2015	Utfall delår 2014	Prognos 2015	Avvikelse mot budget
Verksamhetens intäkter	795	767		
Verksamhetens kostnader	-5 770	-5 522	-7 606	-292
Avskrivningar	-202	-185	-300	0
Verksamhetens nettokostnader	-5 177	-4 940	-7 906	-292
Skatteintäkter	3 953	3 814	5 932	-20
Generella statsbidrag	1 207	1 181	1 800	-2
Finansiella intäkter	58	12	60	53
Finansiella kostnader	-43	-30	-59	2
Årets resultat	-2	37	-173	-259

Resultatet enligt avstämningen mot balanskravet uppgår till -173 mnkr enligt prognosen för helåret. I den prognosen finns återbetalning från AFA inräknat motsvarande 48 mnkr samt reavinster av engångskaraktär på 53 mnkr.

Landstingets nettokostnader förväntas bli 292 mnkr högre än budget. Motsvarande siffra för Hälso- och sjukvården är -365 mnkr vilket innebär att övriga förvaltningar prognosticeras gå 73 mnkr bättre än budgeterat varav återbetalning AFA 48 mnkr.

Landstinget Dalarna hade per 2014-12-31 ett ackumulerat underskott om totalt 299 mnkr som ska återställas, vilket även inkluderar de 679 mnkr som LF beslutade skriva bort. Resultatet enligt avstämningen mot balanskravet för helåret uppgår till -173 mnkr enligt prognosen och ökar därmed underskottet till 472 mnkr.

Den totala pensionsförpliktelsen uppgår per augusti till 7 785 mkr. Marknadsvärdet för förvaldade pensionsmedel uppgick samtidigt till 493 mnkr vilket innebär att det saknas 7 292 mnkr, det enligt Rådet för kommunal redovisning definierade begreppet återlån.

Likvida medel uppgår till -212 mnkr jämfört med 179 mnkr augusti 2014. Detta har medfört att checkräkningen utnyttjas en stor del av månadens dagar. Likviditeten är positiv enbart dagarna mellan skatteinkomsterna, omkring den 21a varje månad,

och den 26e, dagen innan lönerna betalas ut. Landstingets checkräkningskreditlimit ligger på -400 mkr, bottennoteringen inträffade i augusti med -307 mkr.

Investeringsbudgeten för 2015 omfattar 596 mnkr varav 355 mnkr avsåg fastigheter och resten olika former av utrustnings- och IT-investeringar. Vid delårsbokslutet uppgår investeringarna till 233 mkr (inkl. 17 mkr utökat garantikapital hos LÖF). Det utrednings- och genomlysningsarbete som pågår gör att inga bygginvesteringar initieras, även Hälso- och sjukvården har minskad investeringsnivå jämfört med budget. Prognosen är 340 mkr för 2015.

2.3 God ekonomisk hushållning

I delårsrapporten görs en överskådlig avstämning mot landstingets finansiella mål som fastställts i budget 2015:

2.3.1 Finansiella mål

I delårsrapporten görs en överskådlig avstämning mot landstingets finansiella mål som fastställts i budget 2015:

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige	Utfall i prognos 2015	Måluppfyllelse
Resultatet skall göra att balanskravet uppfylls	-173 mnkr	Prognosen pekar på att målet INTE kommer att nås.
Resultatet enligt balanskravet ska vara ett överskott på minst 1 (2) procent i genomsnitt över en fyraårsperiod av skatte- och statsbidragsintäkter.	-2%	Prognosen pekar på att målet INTE kommer att nås.
Soliditeten skall öka med minst 3 procentenheter per år	Enligt prognosen blir resultatet negativt för 2015 vilket kommer att försämra soliditeten.	Prognosen pekar på att målet INTE kommer att nås.
Placerade pensionsmedel ska öka med minst 100 mkr per år i genomsnitt över en fyraårsperiod.	Marknadsvärdet på placerade pensionsmedel uppgick till 507 mnkr vid årsskiftet och har minskat till 493 mnkr per augusti.	Prognosen pekar på att målet kommer att nås.
Likviditeten, exkl placerade pensionsmedel, ska fortlöpande ha en positiv utveckling och garantera adekvat kortsiktig betalningsberedskap	Likviditeten har försämrats avsevärt under året och likvida medel uppgår i delårsbokslutet till -212 mnkr.	Prognosen pekar på att målet INTE kommer att nås.
Den skattefinansierade verksamhetens nettoinvesteringar ska till minst 80 procent vara självfinansierande sett över en fyraårsperiod.	Självfinansieringsgraden är i delårsbokslutet 86% men prognostiseras till 34% för 2015.	Prognosen pekar på att målet INTE kommer att nås.

Vi delar landstingets bedömning att de finansiella målen inte kommer att kunna uppnås. Att landstinget bedömer att målet avseende ökade pensionsmedel kommer kunna uppnås ställer vi oss tveksamma till med anledning av det ekonomiska utfallet och situationen avseende landstingets likviditet.

Bedömning

Vår översiktliga granskning visar på att prognostiserade resultat inte är förenligt med de finansiella målen som fullmäktige fastställt i budget 2015. Vi anser att prognostiserade avvikelser från måluppfyllelsen bedöms så väsentliga att dessa bör framgå av den inledande övergripande redovisningen i delårsrapporten.

2.3.2 Mål för verksamheten

Landstingsfullmäktige har fastställt ett antal uppdrag för respektive verksamheter. Uppdragen har formulerats till mål och i samband med delårsrapporterna görs uppföljning av vissa mål. Hälso- och sjukvården har i år fokuserat på utrednings- och genomlysningssarbetet som pågår, därav har ingen traditionell måluppföljning gjorts. Övriga förvaltningar bedömer att de kommer att ha en god måluppfyllelse 2015.

Nedan redovisas per förvaltning antal mål som följs upp i delårsrapporten samt andel uppnådda mål.

Förvaltning	Totalt antal mål som följs upp i delårsrapporten	Uppnådda mål	Delvis uppnådda mål	Ej uppnådda mål
Landstingsfastigheter	4	4	-	-
Landstingsservice	5	4	1	-
Kultur- och bildningsförvaltning	7	6	1	-
Tandvårdsförvaltning inkl beställarenhet för tandvård	5	3	1	1
Hjälpmedel Landstinget Dalarna	4	3	1	-
Hjälpmedelsnämnden Dalarna	4	1	3	-
Summering	29	21	7	1

Sedan 2013 har en förbättrad redovisning av måluppfyllelsen tagits fram. Varje förvaltning presenterar nu de uppdrag som fullmäktige fastställt och markerar dessa enligt stoppljusmodell.

Av de mål som följts upp utgör ej uppnådda mål 3,5% vilket är en förbättring jämfört med föregående år då 25% av de mål som följdes upp utgjordes av ej uppnådda mål. I delårsrapporten saknas dock uppföljning av verksamhetsmål för hälso- och sjukvården vilket medför att jämförelsen mellan åren blir missvisande.

Bedömning

Vår översiktliga granskning visar på att den i delårsrapporten redovisade måluppfyllelsen avseende verksamheten är övervägande förenlig med de av fullmäktige fastställda målen i budget 2015. I delårsrapporten saknas dock uppföljning av verksamhetsmål för hälso- och sjukvården vilket medför att vi ej kan bedöma uppfyllelsen av verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning i det mest väsentliga verksamhetsområdet.